Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI Ч. 20. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 31-го СІЧНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 31 1985 No. 20. VOL. XCI

Українські передачі „Голосу Америки” відзначили 35-річчя

Вашінгтон. — У грудні 1984 р. минуло 35 років від часу, як „Голос Америки” розпочав передачі в українській мові. З того приводу виготовлено окрему півгодинну програму, в якій зроблено короткий перегляд подій від 1949 року та порівняно до стану в 1984 році.

Українські передачі „Голосу Америки” відбуваються впродовж п'ятьох годин кожного дня і вони призначені для України та совєтської території Далекого Сходу. В кожній програмі подається міжнародні вістки, як також цікаві вістки з американського життя та з життя українців на поселеннях. В передачах беруть до уваги не лише політичне життя, але також культурне, економічне, наукове, розвагове тощо.

Директором україномовних передач „Голосу Америки” є тепер Оксана Драган. З приводу 35-річчя передач вона заявила, що багато дечого у тому часі змінилося так у світі, як і у самих україномовних передачах.

„Одне не змінилося — заявила О. Драган — а це стремління редакторів „Голосу Америки” подавати правду і давати своїм слухачам точні та об'єктивні інформації”.

Передачі „Голосу Америки” передаються у 42 мовах. Уважають, що їх слухає понад 110 мільйонів осіб у цілому світі.

ПРОТИРУСИФІКАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ЗАКІНЧИВ СВОЮ ФУНКЦІЮ

Ню Йорк (І.Я.Х.). — Тут в п'ятницю, 25-го січня відбулося ліквідаційне засідання представників УККА, УАКРади та НТШ із протирусифікаційного комітету, який зорганізував маніфестацію у Вашінгтоні 16-го вересня 1984 року.

„Вашінгтонська імпреза в протесті проти русифікації України була без сумніву одною з найуспішніших наших імпрез за останніх 30 років”, — сказав голова Ділового комітету д-р Степан Ворох, відкриваючи засідання. Ніхто з присутніх цього не перечив. Помимо тих чи інших дисонансів в часі дії згаданого комітету, маніфестація і концерт доказали, що можна спільно зійтися і спільно проводити корисні для української визвольної справи акції. Відгомін англомовної преси був направду добрий, зображуючи вірно всі справи, зв'язані з імпрезами. Американська преса починає цікавитися українським питанням, що треба привітати це і старатись утривалювати.

Фінансово ця імпреза дала понад 10,000 долярів надвишки, що теж треба оцінити як успіх.

Жива і серйозна дискусія розвинулася, що дальше робити з існуючим комітетом. Д-р С. Ворох, інж. Степан Процик, Евген Стахів, Андрій Білик поставили дуже конкретну і виразну розв'язку: стати ініціятором організації комітету для громадського відзначення 1000-ліття хрищення Руси-України в ЗСА, яке мусить включити в першу чергу ідею інформувати світ про те, що рік 988 є роком хрищення Руси-України, а не Росії, як про це пробують дезінформувати світ російські шовіністи. Це вповні покривається з ідеєю боротьби проти русифікації України, лише в іншій формі і серед інших обставин. А тому, що існуючий спільний комітет, в складі якого є представники двох централь і НТШ може скликати збори всієї української громади і пробувати зустрічати 1000-ліття хрищення Руси-України спільно, об'єднано і величаво.

„Я маю уповажнення від голови УАКРади, д-ра Івана Флиса заявити присутнім, що частину, яка припаде для УАКРади із розподілу надвишки грошей з вашінгтонської імпрези, передамо для потреб створеного спільного комітету для відзначення 1000-ліття хрищення Руси-України”, — заявив Е. Стахів.

Е. Стахів закликав другі організації, тобто УККА і НТШ, також погодитися на передання своїх частин надвишки на спільний комітет для відзначення 1000-ліття хрищення Руси-України.

Ігнат Білинський, як речник УККА, сказав, що не має жадних уповноважень від УККА, що робити по закінченні функцій існуючого вашінгтонського комітету, але він передасть думки і бажання присутніх до керівних чинників УККА, щоб вони зробили своє рішення в тих справах.

Вкінці присутні винесли рішення, щоб члени розв'язаного комітету допомагали чимскоріше організувати спільний всегромадський комітет для відзначування 1000-ліття хрищення Руси- України на терені ЗСА, і видали заклик до громадянства, щоб в найближчому часі створити такий спільний комітет.

Сенат затвердив Дж. Бейкера, Е. Міса переслухують

Вашінгтон. — Сенат затвердив в дні 29-го січня ц.р. беззастережно номінацію Джеймса Бейкера на пост секретаря фінансів та за цією зміною у його праці в оточенні Президента були усі республіканці і демократи за виїмком сенатора Вілліяма Проксмаєра, який уважав, що Дж. Бейкер не має відповідних кваліфікацій на цей відповідальний пост. Помимо застережень В. Проксмаєр голосував за затвердженням його на цьому пості, так що Дж. Бейкер одержав у Сенаті 95 голосів, а ні одного проти.

Дж. Бейкер

Затвердження Едвина Міса на генерального прокурора, друга велика зміна в Уряді Р. Реґена, натрапляє у Сенаті на великі труднощі і хоча переслухання в його справі тривають вже кілька днів, досі справа не є рішена. Комплікації у справі Е. Міса викликало виявлення стверджень спеціяльної комісії Сенату, що Е. Міс в минулому порушив правила етики Уряду тим, що постарався за пости в Уряді для двох людей, які дали йому особисто більші грошові позички. Ця справа була відома раніше, але виринула поновно тепер тому, що голова Бюра етики промовчав написаний звіт в цій справі двома членами того бюра.

Е. Міс заявив тепер у переслуханні в Сенаті, що в майбутньому він такого не зробив би тому, що через останні чотири роки праці в оточенні Президента він багато навчився та має інакші поняття щодо етики і способу життя, яких вимагається від людей на публічних постах.

Наразі у Сенаті є думки поділені щодо того, чи справді Е. Міс порушив етику публічного урядовця чи ні. Ставлять під знак запитання також чому голова Бюра етики досі промовчав докази, які були в його бюрі.

СССР намагається внести замішання в Европі

Брюссель, Бельгія. — В головній квартирі Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) поважно почали застановлятися над тим, що робити з пожвавленою активністю комуністичних і скрайньо-лівих терористів які, створивши свого роду „альянс”, намагаються нанести якнайбільше шкоди військовим інсталяціям НАТО і підірвати його престиж масивною пропагандивною кампанією і демонстраціями.

У Брюсселі, Вашінгтоні, Бонні й інших столицях західньоевропейських держав крім того існує поважне підозріння, що до „альянсу” терористичних груп спричинилася у великій мірі Москва, яка хоче максимально використати терористів для своїх прихованих цілей, а в першу чергу для дестабілізації політичної ситуації в Західній Европі на передодні роззброєневих розмов у Женеві, які, як відомо, заповіджені на 12-го березня ц.р. Крім того Москві не сподобався процес модернізації усіх родів зброї збройних сил держав НАТО і вона почерез зв'язки з комуністами Італії, терористами з так званої „червоної бригади”, та іншими старається посіяти страх серед населення на Заході і непевність майбутнього. Так принайменше думають політичні аналітики, спостерігачі і речники розвідки, які вже від довшого часу спостерігають дію совєтських „дипломатів” у західньоевропейських країнах.

Не випадковим є також факт, що терористи переважно вживають совєтську зброю, вибухові матеріяли, а навіть користуються підіс ланими Москвою інструкторами, вишколеними на шпигунських базах в Совєтському Союзі, Болгарії, Дамаску, Сирії та в інших арабських країнах, де переважають совєтські впливи. Чималу ролю в розгорненні терористичної активности в Европі відіграють члени Палестинської Визвольної Організації Ясіра Арафата, які головним чином займаються перепачковуванням всякої зброї для терористів в Европі.

Західньонімецька розвідка також встановила, що існує зв'язок терористів з так званою Ірляндською Революційною Армією (ІРА) дії якої також підтримує Москва всякими способами. Головне командування НАТО вислало до всіх членських держав пересторогу у якій закликається до чуйности і пороблення запобігаючих заходів проти пожвавленої активности терористів і політичної пропаганди СССР, яка, як кажуть спостерігачі, діє в узгідненні з терористичними виступами.

УІА заплянував ряд концертів

Ню Йорк (М. Коломиєць). — Зимовий цикл концертів камерної музики в Українському Інституті Америки почнеться в неділю, 3-го лютого, виступом челіста Нестора Цибрівського. Акомпаньюватиме на фортепіяні відомий піяніст Тома Гриньків.

Цьогорічна серія концертів є під зарядом музиколога та композитора проф. Ігоря Соневицького, який організував подібні програми літніми місяцями у „Гражді” в Гантері, Н. Й.

Проф. І. Соневицький

Як музичний директор Музичного - мистецького центру повіту Грін, маестро І. Соневицький спроваджував професійних музикантів та співаків, щоб запізнати українську публіку, як теж і неукраїнську, з українською камерною музикою, а саме з творами Барвінського та Глушка.

Ці програми маестро Соневицький думає продовжувати у Гантері з фінансовою допомогою Стейтової ради в справах мистецтва Культурного фонду повіту Грін та кредитівкою „Самопоміч”, як також бажає зацікавити ними нюйоркську публіку.

В першому сезоні УІА виступатимуть такі таланти як тріо Н. Цибрівського, Т. Гринькова, разом із скрипалим Йосифом Барківським, та співачка-сопрано Марта Кокольська-Мусійчук.

Вступ на кожний концерт — 10 дол. для дорослих, по 6 дол. для емеритів та студентів. Концерти відбуватимуться в неділі 3-го і 24-го лютого та 3-го і 24-го березня.

Про ближчі інформації слід телефонувати на число: (212) 288-8660.

Вийшла нова платівка ансамблю „Промінь”

Ню Йорк. — „Промінь”, один з найкращих українських ансамблів в північній Америці, випустив свою першу платівку, відзначаючи 10-ий ювілей існування цього ансамблю.

Мистецький керівник та дириґентка ансамблю Богданна Волянська заснувала „Промінь” 10 років тому тут при школі св. Юра. Від того часу „Промінь” виступав в усіх більших осередках на східньому побережжі, як також на українських фестивалях та оселях. Стейтова Рада в справах мистецтва виділила ансамбль „Промінь” як одну з найкращих мистецьких одиниць стейту Ню Йорк, призначуючи ансамблеві марку „quality” та фінансову допомогу.

На своїй першій платівці ансамбль наспівав 11 перлин українського хорового мистецтва, а саме: п'ять творів Миколи Леонтовича та шість Євгена Козака. Це — мастерні обробки українських народних пісень, з яких більшість ніколи не виконувалась поза межами України і вперше записані на цій платівці. Появляються Леонтовича „Вишні, черешні розвиваються”, „Мала мати одну дочку”, „Ой хто в тому лісі стукає, гукає”, „Гра в зайчика” і „Ой, сивая зозуленька” та Коза-

(Закінчення на стор. 3)

Невдала спроба совєтської пропаґанди

Київ. — Київська газета „Радянська Україна” помістила у числі з 8-го січня ц.р. довшу коментовану інформацію Олега Тихонова, наукового співробітника Інституту ЗСА і Канади Академії Наук СССР, під заголовком: „Профспілки в СССР і ЗСА: порівняння і факти”. Дискусійною справою, очевидно, є справа самого порівняння урядової і контрольованої компартією профспілки в тоталітарній державі, якою, без сумніву являється Совєтський Союз і вільною, в повному розумінні цього слова профспілкою в демократичних державах, зокрема у З'єднаних Стейтах Америки.

Але совєтські чинники нарікають, що на Заході, і насамперед у ЗСА, „поширюються наклепницькі вигадки про те, що профспілки в СССР та інших соціялістичних країнах не мають свободи й обмежені у своїй діяльності. Як зразок для робітничого руху всього світу вихваляють американські профспілки”. Ось тут і закопана собака. Совєтському вченому наказали написати порівняльну розвідку, що він і зробив, хоч треба сказати дуже невдало і непереконливо.

„Про масштаби профспілкового руху найкраще свідчить чисельність профспілок”, — каже О. Тихонов, хоч він, мабуть, свідомий того, що говорить неправду. В тоталітарній системі робітник є власністю держави і тому не дивно, що в СССР у профспілках зареєстровано 135 мільйонів осіб з них більше як 80 мільйонів робітники. „Це майже 98 процентів усіх трудящих країни. При чому на протязі всієї історії радянської держави як абсолютна кількість профспілок, так і їх частка в загальному складі робітників та службовців неухильно зростає”, — каже Тихонов. А що в СССР не „зростає”? Продукція м'яса, заліза, вугілля, нафти і навіть пшениці. Але готові вироби і хліб СССР продовжує купувати за кордоном, зокрема в ЗСА.

Суспільний статус? Це справа дуже делікатна і її не повинен був зачіпати О.Тихонов, бо, як вже було сказано на початку, порівнянь між вільною і контрольованою профспілкою бути не може, а що до „заборон”, то їх мабуть більше ніде немає, як в тоталітарних державах, зокрема в СССР.

„Сполучені Штати Америки по суті мають найменше підстав твердити, що їх профспілки 'вільні' ”, — пише згаданий совєтський пропаґандист і натякає, що в 1981 році президент Роналд Реґен „тільки за загрозу оголосити страйк всю профспілку розпустив, а її керівники арештовані і мали сплатити величезні штрафи”. Тихонов натякає на розв'язання профспілки контролерів летунських полетів, які зламали підписаний між ними і державою договір. Що очікувало б таких „страйкарів” в СССР він і його наказодавці дуже добре знають.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР грецького уряду Андреас Папандреу працює інтенсивно в тому напрямі, щоб З'єднані Стейти Америки забрали зі своїх баз, які приміщуються на території Греції, всю нуклеарну зброю, що була розміщена раніше без згоди грецького парляменту. Крім того грецький прем'єр мріє створити, у порозумінні з урядами Румунії, Югославії, Болгарії і Туреччини, вільну від нуклеарної зброї зону на Балканах. Політичні спостерігачі звернули увагу, що з цією „ідеєю” вже кілька років носиться Совєтський Союз і тому газети в СССР помістили заяву грецького лідера на своїх головних сторінках.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР Об'єднаних Націй Гавіє Перез де Куеяр відбуває тепер розмови з речниками В'єтнаму і Ляосу і намагається відновити переговори для полагодження справи Камбоджі і припинення там воєнного конфлікту між в'єтнамськими військовими частинами і камбоджійськими партизанами. Цей конфлікт, як відомо, загрожує також безпосередньо Таїляндові. На летовищі в Ганою Куеяр висловив надію, що його зустрічі і розмови з міністром закордонних справ В'єтнаму Нгуєном Ко Тачом принесуть виді результати і замирення у цьому районі світу.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ізраїльського уряду Шімон Перез відвідає незабаром Румунію, одиноку східньоевропейську комуністичну державу, яка втримує дипломатичні зв'язки з Ізраїлем. Передаючи привітання для світового жидівського конгресу, який відбуває свої наради у Відні, Перез заявив через телевізійний зв'язок, що „я їду до Румунії із задоволенням, що між нами існує відкритий і щирий діялог”.

ЛІДЕРИ ПІВНІЧНОЇ КОРЕЇ намагаючись поширити торговельні зв'язки з некомуністичними західніми державами. Вони заявили, що готові співпрацювати у торговельних справах з капіталістичними і соціялістичними країнами без жадної дискримінації для нікого. Крім того комуністичні керівники Кореї шукають зв'язків з країнами так званого Третього світу, щоб отримати від них вартісні сирівці за готовий їхній продукт.

ПОЛЬСЬКІ СТАРШИНИ, члени служби безпеки, які безпосередньо були замішані у вбивство о. Єжи Поплюшка, священика-патріота і великого прихильника й звеличника забороненої профспілки „Солідарність”, признались на суді, що вони хотіли переконати свого зверхника, коли ще о. Поплюшко був тяжко побитий, але живий, щоб залишити його при дорозі і не вкидати до водного резервуару. Капітан Ґжеґож Пйотровскі не погодився однак з пропозицією підлеглих йому колеґ і наказав втопити згаданого священика, щоб таким чином затерти сліди злочину.

КОРЕСПОНДЕНТИ ІНФОРМУЮТЬ, що уряд філіппінського президента Фердінанда Маркоса має три тяжкі проблеми до розв'язання: закінчити для вдоволення всіх розпочатий політичний процес над 26-ма особами замішаними у вбивство лідера опозиції Беніньо Акіно, відбудувати занепалу в останніх трьох роках економіку, (ґальон бензини коштує вже тепер 2.10 доляра, з приводу чого розпочались розрухи у цілій країні), і повести рішучу боротьбу проти комуністичних партизанів, які спільно з мусулманськими терористами нищать політичні і економічні основи країни.

ЛІВІ ПОРТУГАЛЬСЬКІ терористи обстріляли з базук і легких ґранатометів військові кораблі Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) заякорені в пристані біля Лісбони. Офіційні урядові і поліційні речники заявили, що атака на кораблі НАТО, які до речі, не були пошкоджені, є зорганізованою кампанією скрайньо-лівих і комуністичних терористів в Европі, які для цієї цілі створили навіть недавно так звану „координаційну раду”, завданням якої є розплянувати і координувати терористичні атаки проти країн НАТО.

З МЕТОЮ БІЛЬШОЇ координації у поборенні аґресивної стратеґії Совєтського Союзу в цілому світі, в тому числі на Далекому Сході, до Японії вибираються представники Західньої Німеччини і Франції на розмови з урядовими речниками японського уряду. Делеґації очолюють міністри оборони Чарлз Ерну і Манфред Вернер. Вони дискутуватимуть з японцями про ґльобальну стратеґію СССР і західнього світу та ролю Японії в цьому укладі сил.

СССР не виконав пляну видобутку нафти і вугілля

Москва. — Газета „Ізвєстія” опублікувала статистичні дані про виконання пляну промисловістю і сільським господарством СССР в 1984 році, які підтвердили здогади американських експертів про те, що в Совєтському Союзі зменшилося видобування нафти. В минулому році було видобуто 613 мільйонів тонн нафти, що на 3 мільйони менше, ніж у 1983 році, і на 11 мільйонів менше, ніж передбачалося пляном на 1984 рік.

Скоротився також видобуток вугілля: якщо в 1983 році його видобули 716 мільйонів тонн, то в минулому році 712 мільйонів.

Статистичні дані про виконання пляну опубліковані в той же день, що і звіт про засідання політбюра, який обговорював стан промисловости. У звіті про засідання говориться про „необхідність ліквідувати відставання у видобуванні нафти і вугілля”.

Згідно з даними західніх експертів, імпорт нафти — головне джерело для СССР одержання твердої валюти. Цей імпорт приносить Совєтському Союзові 60 відсотків валюти і тому СССР не може примиритися зі скороченням видобування нафти. В цьому році в Совєтському Союзі заплянововано видобути 628 мільйонів тонн нафти.

Як і в попередні роки, центральне статистичне управління не повідомило про результати зібраного врожаю збіжжя. В „Ізвєстіях” сказано лише, що врожай зерна „повністю задовільнив потреби населення в хлібі і хлібних продуктах”. Газета не повідомляє, що ці потреби задоволені завдяки купівлі зерна в ЗСА, Канаді та інших країнах.

В АМЕРИЦІ

ЗАКИДИ ПРОТИ ОФІЦІЙНОГО медичного експерта міста Ню Йорку д-ра Елліота М. Гроса, що їх висунув щоденник „Ню Йорк Таймс”, будьтоби він не давав правильного звіту з автопсії деяких сумнівних смертей, викликали широке зацікавлення. З того приводу губернатор стейту Ню Йорк Маріо Квомо і мейор Едвард Кач зарядили офіційний розгляд тих справ.

БАГАТО ОСІБ В ЦЬОМУ році будуть платити більші податки як досі тому, що змінилися певні розпорядки щодо видатків, які можна відтягнути від податків. Найбільше торкається це людей, що стоять у вищій категорії соціяльного забезпечення і тих, які в останньому році закупили авта чи компютори з думкою відтягнути кошти від податків.

У ВЕРХОВНОМУ СУДІ розглядають тепер справу адвоката-жінки, яка живе в стейті Вермонт, а хоче вести свою адвокатську практику в сусідньому стейті Ню Гемпшир. Багато стейтів має ще досі приписи, які не дозволяють на працю тим особам, які постійно не живуть на їхній території.

ЯКЩО ПОЛІТИКА УРЯДУ у відношенні до фармерів в ЗСА не зміниться, треба сподіватися ще принайменше шість років дуже важких обставин для рільничих господарств. Дослідники ситуації побоюються, що пропозиції на зміну дотеперішніх правил щодо господарки, які пропонує Роналр Реґен, можуть лише погіршити існуючий стан.

ВЕЛИКА ФАРМАЦЕВТИЧНА фірма Гофман-Лярош із осідком в Ню Джерзі плянує з початком лютого звільнити з праці понад 1,000 працівників. В цей спосіб фірма пробує заощадити 50 мільйонів долярів річно. Більшість звільнених буде із дослідного центру в Натлі, Н. Дж.

В НЮ ЙОРКУ ПРОДАНО на ліцитації у відомій фірмі Крісті портрет п.н. „Дівчинка в червоній суконці” за ціну 682,000 долярів. Власники картини купили її перед 50 роками за ціну 60 дол. Картина є роботи американської примітивної мисткині Еммі Филлипс і ціна заплачена тепер невідомим любителем мистецтва є найвища, яку досі осягнули за таку картину.

„Волл Стріт Джорнал” помістив рецензію В. Половчака на книжку С. Смит

Ню Йорк. — У почитному „Волл Стріт Джорнал” з датою 24-го січня ц.р. появилася стаття під заголовком „Саманта в країні чудес” пера 17-річного Володимира Половчака, якого понад чотирирічні намагання залишитися на постійне перебування в ЗСА добре відомі не лише українській спільноті але й загально американській.

В. Половчак, про якого редакція щоденника пише що він живе у Чикаґо, кінчає середню школу і працює в крамниці, подав свої думки на тему книжки славної Саманти Смит, американської дівчинки, яка відвідаши у широко реклямованій совєтськими засобами масової інформації подорожі до СССР на запрошення Юрія Андропова, тепер написала про неї у книжці під заголовком „Подорож до СССР”. У книжці як інформує редакція, є понад сотка знімок і присвята молодої авторки „дітям цілого світу, які знають, що мир є завжди можливий”.

В. Половчак, вияснивши що він маючи 12 років постановив залишитися в ЗСА, бо „знав, що таке жити в совєтській Україні”, стверджує, що С. Смит дістала в СССР „королівське прийняття” і що їй показували те, чого інші громадяни ніколи не бачать. Він подає факти, як виглядало його перебування у московському готелі, про який Саманта пише, як „надзвичайний” виясню є, що табір піонерів, який вона відвідувала призначений лише для дітей найвище поставлених совєтських чиновників і що піонерів ніяк не можна порівнювати до скавтів, бо приналежність до них є в СССР примусова, а кожна неувага до приписів піонерів карається гостро.

В. Половчак опрокидує також захоплення С. Смит церквою і стверджує, що практикування релігії в СССР далі нелеґальне, а дитину яка піде до церкви карають гостро в школі. Він жаліє що молода американка не бачила справжнього життя в СССР поза Москвою, не бачила нужди, яка панує по селах і довгих черг за харчами в крамницях.

На думку В. Половчака ціла подорож С. Смит була добре заплянована совєтським урядом, щоб не показати їй справжнього обличчя СССР. Це був пропаґандивний трюк, на який „зловилася” наївна дівчинка та її батьки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вбивство ненародженої дитини

Перед останньою великою війною про це прилюдно не говорили. Слово „аборт" було непристойне і непристойно було згадувати його в товаристві. Плянування родини було інтимною справою подружжя, якої публічно не обмірковували. Вагітність незамужніх жінок належала до вийняткових випадків і вважали її скандалом. У середньовіччі таких жінок карали смертю, перед тим занурювали в бочку зі смолою і гнали нагою вулицями. У світовій літературі залишився безсмертний твір „Фавст" Ґете із покараними на смерть Фавстом і його Ґретхен. Фавстові поет все ж простив його гріх, бо він поставив любов вище гріха. Але проблема Фавста — жагуче прагнення старими людьми молодости — залишилася всесвітньою проблемою. В українській літературі маємо чудову поему Шевченка „Катерина", сповнену смутку і співчуття для української дівчини, що впала жертвою безсовісного солдата. „Кохайтеся чорнобриві, та не з москалями" — закликав Шевченко і в підсоветських виданнях „Кобзаря" слово „з москалями" замінюють „з вояками".

Після Другої світової війни настала у світі моралі справжня революція — революція на гірше. Всі критерії моралі, відносин між мужчинами і жінками перевернулись коміть головою. Проблема штучного перериву вагітности стала великою соціяльною проблемою, якою мусять займатися не тільки батьки, педагоги, лікарі, соціологи і духовники, але й найвищі державні чинники.

Корінь лиха у тому, що страхітливий упадок моралі і розпряжність обичаїв довели до такої масової вагітности незаміжніх жінок, в тому числі малолітніх дівчат, учениць середніх шкіл, що це явище перестало в очах лібералів бути скандалом, а стало чимось „нормальним". Проте зродилась і реакція у постаті звороту до давніх понять моралі, як одної складової частини консерватизму й традиціоналізму, та відвороту від лібералізму, що потурав принципові свободи в усіх ділянках життя без ніяких обмежень і застережень. Цей лібералізм знайшов свого речника в американському Верховному Суді в особі його члена Паррі Блекмана, який став автором присуду Верховного Суду в 1972 році, в якому признано жінкам законне право переводити аборти в перших чотирьох місяцях вагітности.

Це рішення Верховного Суду широко відчинило двері до масового ведення абортів. Вже в 1974 році було їх в Америці 763,479, а в 1981 році те число зросло до 1,300,760 — і то тільки ті, що їх зголошено, перевівши опит у шпиталях, а є ще десятки тисяч дальших затаєних. Публічна дискусія над цією проблемою вибухла вже із зголошенням ліберальними жінками й чоловіками в Конґресі окремого Додатку до Конституції про „Рівні права" — Іквел райтс амендмент", де між іншим сказано, що жінки мають право переводити аборти на кошт держави, стейту чи міста. Це місце в отому тексті „Додатку" IPA стало причиною, що не знайшлась відповідна кількість стейтових леґіслятур, яка потрібна для схвалення Додатку до Конституції.

Нової оливи до вогню публічної дискусії додала минулорічна передвиборча кампанія. Нюйоркський римо-католицький архиєпископ Джан О'Коннор натаврував прилюдно кандидатку Демократичної партії на віцепрезидента Джералдін Ферраро за те, що вона, хоч католичка, голосувала у Конґресі за право жінок до абортів на публічний кошт. Названий архиєпископ натаврував теж нюйоркського губернатора Маріо Квомо, який, теж католик, солідаризувався з Джералдін Ферраро. Загально вважають, що справа вирішно вплинула на те, що велика частина католиків голосувала за Роналда Реґена і що він виграв також у стейті Ню Йорку, хоч його губернатором є демократ і демократкою є мешканка Ню Йорку Джералдін Ферраро.

Все одно за опитами американське суспільство поділене в поглядах на цю проблему. Одні стоять на становищі, що жінка-людина має право розпоряджати собою, як хоче, інші заперечують цьому в ім'я і публічної моралі і в ім'я принципу, що не вільно вбивати ненародженої дитини, яка найбільш безсильна, бо не може боронити свого життя. На цьому становищі й станув Роналд Реґен. І він і названий вгорі архиєпископ признають, що у випадку загрози для життя матері — аборт допускальний. Але вони твердять, що й у випадку вагітности в наслідок насильства треба породити дитину і віддати її до адоптації охочими чужими батьками. 71,000 осіб, членів окремої організації „За життя" прибули до Вашінґтону й маршували в дні інавґурації Реґена, протестуючи проти абортів. Маршував з ними й представник архиєпископа О'Коннора, який в той час був на похороні одного нюйоркського духовника. Президент Реґен виголосив до маршуючих коротку промову, в якій натаврував згадане становище Верховного Суду і заповів, що буде боротися за законну заборону абортів. Підкидування бомб під клініки, що переводять аборти — це злочин. Але злочином є безсовісність і безвідповідальність мужчин, — у тому числі недолітків, — які спричинюють лихо легкодушним жінкам, особливо малолітнім дівчатам, і злочином є доводити ціле суспільство до морального розкладу.

Степан Женецький

ПОШЕСТЬ АЛЬКОГОЛІЗМУ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

Як повідомили кореспонденти закордонних часописів з Москви, — в Совєтському Союзі появився найновіший випуск записок Академії Наук СССР, у яких находиться довша праця — звіт про алькоголізм у СССР. У цьому звіті подається, що в 1980 році 40 мільйонів совєтських горожан — або один на кожних шість осіб — налогові п'яниці, або алькоголіки, та що це число постійно збільшується. Якщо цей зріст алькоголізму буде продовжуватися, — сказано в звіті, — то це число п'яниць в Совєтському Союзі подвоїться при кінці біжучого століття. Кремлівські ватажки щораз більше турбуються цією проблемою, але як досі, не зарядили жадних рішучих заходів, щоб поборювати це лихо.

Звіт подає, що на протязі двох десятків років, що скінчилися в 1980 році, смертність в СССР збільшилася на 50 відсотків (в той сам час смертність значно зменшилася в країнах Заходу). Совєтські лікарі твердять, що головною причиною збільшення смертности є алькоголь. Довжина віку совєтських чоловіків також зменшилася за цей час. Західні статистики оцінюють, що пересічний вік чоловіків у Совєтському Союзі тепер сягає 62 роки. Надмірне споживання горілки в СССР, спричинює смерть більше як 1-го мільйона людей в одному році. Інша статистика каже, що один із трьох робітників надуживає алькоголь. Число арештів за п'янство в СССР, згідно з одною неопублікованою студією, є 20 разів вище, як в Америці

Ще більше трагічним є поширення алькоголізму серед жінок і дітей. Деякі статті в пресі й інші звідомлення подають, що п'янство скоріше поширюється між жінками, аніж між чоловіками. Різні статистики вказують, що між 10 до 15 відсотків алькоголіків у СССР творять жінки.

Звіт Академії цитує одного лікаря, який подає, що одно із шести народжених дітей в 1982 році було слабосильне і хоровите, а головною причиною такого стану, був алькоголь, що його забагато споживали матері. Деякі діти,-говориться там,-терплять від алькоголізму вже зразу, після народження, успадковуючи його від матерів-п'яниць.

У звіті Академії говориться також про те, що головною причиною невдалих подруж і розбиття родини у Совєтському Союзі, є п'янство. Після відвідин дитячого заведення у Волгограді, кореспондент „Дитячої газети" звітував, що всі діти, які там находяться, відібрано від матерів-п'яниць.

Проблема алькоголізму в СССР переходить з покоління в покоління. Часопис „Сільське життя" пише, що пересічний вік життя п'яниць зменшився від п'ять до семи років останньої декади, та що одна третя усіх алькоголіків, зареєстрованих урядово, почала пити від десятого року життя. А це в свою чергу спричиняло дитячі проступки, а пізніше призводило до злочинів у дорослому віці. В одному звіті в урядовій газеті „Известия", ясно написано: „Пянство — є пов'язане із злочинами", та що 60 відсотків крадежів, 75 відсотків мордів і насильств, 80 відсотків вандалізмів, допускаються п'яниці.

Одначе совєтська влада, як виявляється, робить замало, аніж потрібно, щоб поборювати цю пошесть алькоголізму. А головною причиною такого стану є те, що держава має монополь продукції алькогольних напитків: вона заробляє біля 56 більйонів рублів річно на продажі самої горілки. Західні знавці припускають, що податки на алькогольні напитки дають державі біля 40 відсотків приходів із усіх інших податкових оплат.

Але ці, хоч як великі прибутки з алькоголю, є хибним оправданням у порівнянні з тією великою шкодою, який він, алькоголь, спричиняє державі. Звіт Академії подає, що держа-

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Збірний концерт молодих бандуристів у Ню Йорку

Оцим своїм спільним, яскраво переpеклямованим виступом, 29-го грудня 1984 року в гарно відновленій залі славної Тавн Голу, молоді бандуристи, деякі майже фанатичні приклонники гри на бандурі, зорганізовані в Товаристві Українських Бандуристів (ТУБ), — цим разом спонзором концерту був Український Народний Союз — дали про себе знати до тієї міри, що місця на залі були не тільки випродані, але багато людей ще і стояло збоку з браку сидячих місць. Само собою, що денною порою на концерт прибула і провінція. А це в нас тепер не трапляється часто. Однак перехвалення імпрез перед їхнім виконанням („Нічого не робіть" у той і той день), має найчастіше такі наслідки, що пізніше публіка байдужіє до них. І це треба би молодим бандуристам запам'ятати.

А далі наш загал у Ню Йорку не дуже то журився існуванням чи працею молодих бандуристів-завзятців і їхні виступи оставали без ближчого зацікавлення. Тепер, притьмом, цей же Ню Йорк, під впливом величезної реклями, загомонів про тутешніх і приїжджих бандуристів. Загомонів голосно і детально перед концертом, а ще більше вже таки після першої половини програми, де оцінка публіки в більшості випала критично, я сказав би, навіть закритично. Бо хоч, звичайно, концерт досить далекий від того, що обіцювала реклямa, все таки загальна громадська критика, навіть уже і по концерті, не брала чомусь під увагу всіх труднощів, недогідностей і перешкод, що їх бандуристи мусіли перебороти і поконати, влаштовуючи ту свою збірну імпрезу. Зрештою у нашої публіки покутує давня засада, що відомій, давній громадсько-мистецькій організації вже з іменням і приктикою, можна простити з її недоліками виступу, нову ж , молоду треба гостро скритикувати. До мене просто зверталися на перерві люди з домаганням, щоб „зрізати" оцей концерт. А воно не було б ані слушним, ані справедливим, бож недомагання і промахи в молодечих імпрезах частенько бувають, а виступ цей таки задемонстрував успішну сторінку праці, як організаційно, так і мистецько та залишив надії на кращий мистецький осяг у майбутньому.

Тому мої оціночні поміччення щодо виконання програми належить розглядати і розуміти не, як критику, а тільки, як привернення уваги до невластивостей чи слабших місць у концерті, щоб на другий раз не трапились такі самі чи подібні переочення.

Ось хоч би програмка концерту, хоч із зовсім гарною графічною обкладинкою, чинила враження деякої хаотичности. Бож усіх цікавих світлин бандуристів немає можливостей помістити в ній. Ну, а при чім же тут фото, замість хоч би Лисенка чи Ф. Колесси, російського композитора Д. Шостаковича? Адже вістка про розстріляних українських бандуристів у книжці його чи про нього зовсім побіжна.

Може ніколи в історії концертів у Ню Йорку не була наша публіка така рішучо одностайна в своїй опінії, — це вже по концерті — про обидві частини програми, як ось тут саме. Майже всім слухачам не спромоглась припасти до вподоби — перша, а таки подобалась — друга частина концерту. І з цим у багатьох відношеннях треба погодитись. Бо саме і друга частина проґрами, за засадою кінець діло хвалить, „спасла" концерт.

Отже з першою частиною програми не зовсім повезло бандуристам. І то, не зважаючи на це, що заключала вона в собі дуже вагомий, бо патріотичний чинник. Та, як можна було ствердити, навіть патріотизм не всилі приєднати слухачів, коли мистецький елемент у точках програми замало наявний і переконливий. І так „Святий Боже" сл. п. Г. Китастого, присвячений пам'яті кобзарів знищених Сталіном, мабуть за браком розспівання малого ансамблю бандуристів не зробив бажаного враження. Деклямація П. Китастого поеми О. Беретенченка, при нецікавому супроводі бандури, так, як і спів „Думи про смерть козака-бандуриста" з муз. А. Китастого та в його виконанні, не мали сили зацікавити людей. „Мрія — далека Україна", в'язанка пісень на бандуру Л. Клименко з Канади, мусіла б передусім мати правильно заподані мелодії. Наприклад, перша відома мелодія „Вже качки летять" не заграна точно так, як написав композитор. Р. Левицький при своєму віку, чинив, що було в його змозі, щоб „Пісня Недобитого" з „невольника" випала сприйнятливо. „На човні" (сл. Л. Українки) музика Л. Дичко, цим разом не цілком удалась сопраністці М. Волянській. Гарний задум М. Дейчаківського написати музику до „Пісні про 500" (очевидно наших жінок-героїнь у Кінґірі розчавлених московськими танками), мусіла б мати принаймні український характер. В. Луців, щоб дати добрий приклад молодим бандуристам, повинен подати у програмці автора слів і музики „Думи про Матір-Україну". Слаба пісенька „Жито сію", що змістовно не мала жадного відношення до першої частини програми, а яка

(Закінчення на стор. 4)

В. Василенко

ЧИ СПРАВДІ ЗАГРОЗА РОЗБИТТЯ СКВУ?

III.

Автори статті та лідери СУВФронту знають, що саме делеґати ІСНО в комісії пропонували такий проєкт змін резолюцій у церковних справах, на який годилися представники Церков; але це не вдовольняло делеґатів СУВФронту.

Не звернули вони уваги ані на пастирський лист Блаженнішого Кир Мирослава Івана Любачівського, голови Постійного Синоду Єпископів Помісної Української Католицької Церкви, з 21-го жовтня 1984 року у справі Патріярхату. Не входячи у суть цього пастирського листа, ми згадуємо його поруч із „Комунікатом УГЦеркви в Канаді" на те, щоб зілюструвати дійсні причини, які були так на IУ Конґресі СКВУ, як і на форумах Президії та Секретаріяту СКВУ основною перепоною для узгіднення проєктів резолюцій IУ Конґресу СКВУ в церковних справах.

Про інші закиди із „Заяв Президії СУВФ" не доводиться багато говорити, бо немає основ на те, щоб закидати беззаконність дії Президії СКВУ, а тим більше не можна серйозно трактувати вигаданих закидів про культивування на форумі СКВУ „культ-обміну", чи нібито спричинену ним „інфільтрацію ворога". Треба, одначе подивляти відвагу, щоб не сказати гостріше, СУВФронту за кидання ним обвинувачування на адресу Президії СКВУ за „розбиття і атомізацію громадського життя". Це дуже стара тактика — робити комусь закиди, щоб прикривати свої власні прогріхи. Треба, власне, з усією рішучістю ствердити, що саме лідери ОУНр і ними контрольовані громадські формації пішли свідомо на намагання підчинити собі всі крайові суспільно-громадські централі, а там, де того не могли осягнути довести до розбиття існуючих громадських централь шляхом творення своїх власних паралельно діючих.

Їм вдалося це зробити на терені ЗСА. Продовжують вони те саме в Европі, застосовуючи ту саму практику: безосновними закидами на адресу немилих їм установ чи організацій ширити непорозуміння серед громадянства, займати позу оборонців принципів боротьби за визволення українського народу, закидаючи всім іншим брак патріотизму, державницької постави і, врешті, ...для „добра української справи" ...вони перебирають під свою контролю ту чи іншу загально-громадську установу, а, прийшовши до керми в ній, перемінюють її на свою групово-партійну прибудівку.

В останніх кількох роках найбільше труднощів вони мали з Українськими Церквами та з опануванням СКВУ. Тому й не диво, що приціл їхньої атаки тепер скерований саме на ієрархів Українських Церков і на провід СКВУ. Українське громадянство знає про неперебірчиву кампанію цієї групи проти Блаженнішого Митрополита Мстислава та проти Митрополита Стефана. В обох випадках вони зазнали поразки, але скільки лиха вони вже накоїли?!

В ім'я правди треба ствердити, що громадські формації того середовища приклали були немало праці в підготові до І Конґресу СКВУ в 1967 році. Разом із усією громадою тоді вони щиро привітали постання СКВУ і тодішній голова ОУНр сл. п. проф. Степан Ленкавський позитивно відносився до концепції творення СКВУ.

Натомість, значно змінилася ситуація після того, як ОУНр очолив Ярослав Стецько. Починаючи від І Конґресу СКВУ, він завжди мав різні застереження до СКВУ. Це й відбилося дуже неґативно на дії Президії СКВУ з осідком у Лондоні (1971-72 роки). Його неґативна постава до СКВУ яскраво виявлялася вже на II Конґресі СКВУ в 1973 році і вона дотепер фактично не змінилася.

Чим краще розвивалася діяльність СКВУ, тим більше посилювалися критичні голоси і вияви невдоволення працею СКВУ на сторінках визвольно-фронтівської преси. Хто перегляне пресу за останніх десять років, той переконається, як по-мачушиному відносилися формації СУВФронту до СКВУ, зокрема на терені Европи. Для інформації вистачить перевірити, яку фінансову допомогу отримував СКВУ від найчисленнішої на терені Европи організації — Союзу Українок Британії. Поза заплаченням мінімальної суми членської вкладки, СУБ ніколи не включався активно в акцію збирання фінансових засобів на потреби СКВУ. Не зважаючи на те, що та організація у своїх річних звітах виказувала власність великих фондів, вона не вважала за потрібне фінансово підтримувати працю СКВУ.

Атаки ОУНр і СУВФронту на СКВУ бували різні й змінювалися вони кожночасно від потреби. Почалося від критики того, що СКВУ вмішується до несвоїх справ, мовляв політичні акції на міжнародному форумі — це не справа СКВУ. Відтак прийшла черга атакувати Комісію Прав Людини СКВУ, мовляв вона не домагається за „національні", а лише „людські" права. Опісля прийшли атаки на Миколу Плав'юка за недоказаний йому „конфлікт інтересів" та за співпрацю Президії СКВУ з українськими дисидентами, дарма що та співпраця проходила на базі основних принципів і завдань СКВУ. В залежності від ситуації, їхні атаки переходили чи то на адресу Блаженнішого Митрополита Мстислава, чи сенатора Павла Юзика, чи найновіше на теперішнього президента СКВУ — Петра Саварина.

За всіми тими атаками криється одна й та сама дійсна причина: Провід ОУНр під головуванням Я. Стецька мав завжди тенденцію домінувати в громадському й політичному житті української спільноти поза Україною. На протязі багатьох років він дуже легковажно відносився до подій в Україні і просто промовчував або у викривленому світлі пояснював вияви руху спротиву в Україні в 1960-их і 70-их роках. Дехто каже, що одною з причин такого його підходу було те, що він різними споходами пробував отримати „мандат краю" вести в його імені зовнішні та міжнародні акції. Загальновідомо, як скінчилися заходи тієї групи в справі мандату, але в розгарі тих зусиль прийшли до західнього світу документи, які такий мандат передавали чи то президентові СКВУ чи ЗП Української Гельсінкської Групи.

(Продовження буде)

Любов Коленська

„Якщо я сьогодні умру — кожна краплина моєї крови зміцнюватиме народ"

I.

В Індії був погідний, сонячний день, 31-го жовтня 1984 року. Індірі Ґанді пройшло 66 років, але вона втішалася кріпким здоров'ям і буйною вітальністю. Вона навіть погодилась із цією думкою, що вже вп'яте кандидуватиме на пост прем'єр міністра Індії — в країні, в якій нуртували вічні неспокої, протести і конфлікти між різними сектами і кастами народу, що його так палко любили і за його незалежність боролися її дідо — Мотіляль Неру і її батько — Джаваргаляль Неру.

Цього жовтневого дня Індіра в життєрадісному настрої поспішала на зустріч із Пітером Устіновим — англійським актором і режисером. І коли вона, як велів правдивий індійський звичай, схрестивши руки перед обличчям, звернулась до своєї прибічної сторожі із привітом: „Намасте"! — „Тебе поздоровляю"! — раптом її прошила серія куль — на її обличчі не було переляку, а лиш безкрає здивування. Бож хіба Індіра могла припускати, що їй прийдеться умерти із рук їй вірних прибічників ґвардії із секти сікхів, у якій один з них — Бен Сінґ — служив їй віддано на протязі десяти років?... Наче пропадають безслідно роки і перед нами стає знову із своєю бездонною трагічністю сцена із Шекспірівської драми „Юлій Цезар", в хвилині, коли його найвірніший приятель Брут пробиває його кинджалом. А за ним докором йдуть слова вмираючого Цезаря: „І ти, Бруте, проти мене?"

На життя Індіри Ґанді було вже чимало замахів, а під час її виступів юрба не раз і не два кидала на неї камінням, пляшками, та вона ці прояви бунту свого народу сприймала із фаталістичним спокоєм, навіть не завжди зодягалась в камізольку, що могла б її схоронити від куль, — пише Вілліям І. Смит, кореспондент „Тайму" в жовтневому числі цього журналу. Коли раз під час Індіриного виступу перед індійським народом поцілили її каменем в обличчя, вона, закриваючи закривавлене лице, залишилась на подіюмі, сказавши: „Мене атакують часто, але я не боюся!"

У передодень своєї загибелі горда, непокірна, відважна і щобільше завзята Індіра, начебто торкнена прочуттям, промовляючи перед ентузіястичною юрбою в столиці Орісси, Бубанєварі, заявила: „Я не зацікавлена в довгому житті. І це мене не лякає. Як і не тривожить мене це, коли прийдеться скласти своє життя на службі цієї нації. І якщо сьогодні я умру — кожна краплина моєї крови зміцнюватиме народ".

В Індіри Ґанді не було почуття страху,-відвагу, либонь, передали їй дідо і батько — духово найближчі Індірі люди. В неї однак, було глибоке відчуття осамітнення і смутку, що й замітно із кожної майже її світлини. Коли під час одного інтерв'ю кореспондент „Тайму" її запитав чи вдома дозволяли їй на химери і забаганки, вона без найменшого вагання цьому заперечила. А відтак, після короткої надуми, добавила, що коли їй було всього три роки — в час бойкоту індійськими націоналістами закордонних товарів — всі її іграшки і ляльки, закуплені за кордоном, знищено і спалено на її очах. Це її, маленьку ще, тоді дитину, неймовірно пригнобило. Але сумувати, мабуть, було Індіриним призначенням, бо рік пізніше прийшов куди важчий для неї удар долі, коли заарештували її діда і батька, й Індіра почувала себе вкрай самотньо.

Майже від самих мініятюрних її років вона і її батько були невідступні. Єдиною розрадою в той час для Індіри були його листи, що надходили з в'язниці. (Сьогодні їх перечитують індійським дітям в школах).) Листи ці скрашували, поглиблювали Індірине життя, надавали йому зміст і тепло, були начебто оправданням її існування; занурена в їхній світ вона виростала. Для неї її батько був отим справжнім індійським „гуру" — учителем життьових правд і законів, учителем безмежної любови до свого народу і нетерпимости до своїх ворогів. З матір'ю її лучили радше справи побутового характеру, щоденні справи, крім цього її мати хворіла і рано померла на туберкульозу. Недовго Індіра була одружена за своїм мужем Ганді, — вони розійшлися. Єдиною розрадою її життя залишились її обидва сини — Санья і Раджі, особливо тоді, коли помер її батько.

Заки Індіра перебрала володіння Індією — вона була несміливою, замкненою в собі жінкою крихкого здоров'я — з бажанням творити свій власний світ. І хоча із самого малечку батько напоював її полум'яною любов'ю до Індії, і хоча над всіма її особистими почуваннями брав верх патріотизм, вона зовсім не хотіла кермувати державою, але коли після смерти її батька Джаваргаляля в 1966 році її заприсяжено на становище прем'єр міністра Індії, вона з тінню смутку на обличчі і резиґнацією сказала: Мені подобалось бути прем'єр-міністром, але властиво в мене до цього немає ніяких ...амбіцій. Я так само добре могла б займатись декоруванням домів або навіть бути балериною".

Але інша справа її замилування, а інша її здисциплінованість, карність і завзяття, бо володіючи Індією вона вкладала всі зусилля, щоб володіти кермою добре. Вона старалася із цієї відсталої, перенаселеної, часто навіщуваної голодом і пошестями країни, створити зіндустріялізовану демократичну державу із сильною військовою базою.

Дороті Норман — нюйоркська письменниця і фотограф у книжці спогадів „Зустрічі" пише про самітну, слабкого здоров'я, але сильну духом Індіру. Розповідає про їхню першу зустріч у 1949 році, коли Індіра із своїм батьком вдвійку вибрались у подорож до Америки. Ця письменниця теж згадує про їхнє спільне перебування в Европі та Індії. Деякі листи із цієї книжки поміщено в „Таймі".

Ось вони в перекладі:

13-го жовтня 1950.

„У мене повінь ідей, але мені бракує рушійної сили і енергії перевести їх у життя. Адже людина мусить завзято боротись за кожну найменшу річ. І тому, що від самого мого народження я лінива — в мене розвинулася система розподілу справ: на найбільш важливі, важливіші і менше важливі, і я змагаюсь лиш за ці — перші, лиш іноді, коли в мене багато енергії і відповідний настрій, я змагаюсь, хай і за — другорядні.

(Продовження на ст. 4)

СОЮЗОВЦІ! ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНА КАМПАНІЯ 31-ої КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ УЖЕ РОЗПОЧАЛАСЯ. ЇЇ МЕТА — ПРИДБАТИ 4,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ 10 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ. ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЮ ВЕЛИКУ МІСІЮ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

Показом „Історичної ноші українки 64-ий Відділ СУА відзначив своє 30-ліття

З нагоди 30-річчя існування 64-ий Відділ СУА в Ню Йорку влаштував 2-го грудня 1984 року в Українському Інституті Америки показ „Історичної ноші українки". Відкриваючи цю культурну імпрезу, голова комітету її влаштування Марія Даниш у привітальному слові дала загальну характеристику діяльности 64-го Відділу впродовж 30-ти років. Ця діяльність зосереджувалася зокрема на суспільно-харитативній, культурно-освітньо мистецькій та виховній ділянках.

Чи не найбільшим досягненням, самоцвітом у багатому й різнорідному разку здобутків Відділу є відтворення ноші української жінки впродовж століть, починаючи від III-го сторіччя перед Христом до кінця ХУІІІ нашої ери. Цей задум заініціювала й здійснила членка Відділу Христина Воєвідка при допомозі кількох членок Відділу. Вперше показано історичні строї на ХІУ-ій Конвенції СУА в 1965 році і з того часу вони здобули собі незвичайну популярність у власному і неукраїнському громадянстві, викликаючи подив і захоплення глядачів.

На закінчення свого вступного слова М. Даниш прочитала привіти ювілятові від Головної й Окружної Управ СУА, від І-го, 21-го, 82-го, 83-го і 104-го Відділів СУА, від Українського Інституту Америки, а з приватних людей — від Х. Воєвідки та почесної членки Відділу Полі Книш.

Огляд праці й досягнень Відділу за час його 30-літнього існування дала голова Христя Навроцька. У проводі Відділу стояли такі голови: Іванна Рожанковська, Христина Воєвідка, Марія Ржепецька, Поля Книш, Марія Савчак, Марія Даниш, Оксана Щурова й тепер Х. Навроцька.

Початкова увага Відділу була звернена на суспільно-харитативну ділянку, зокрема на допомогу залишенцям в Европі та на стипендії учням і студентам, перебувавшим у Бразилії, й ця акція продовжується. Ця допомога звернена теж на потребуючих у Польщі. Відділ не забував ніколи про потреби української науки й щедро жертвував на Науковий Осередок у Сарселі та один із перших склав 1,000 долярів на Гарвардський Науковий Центр.

Фонди на фінансування цієї акції Відділ черпав із членських внесків та з влаштування пікніків, базарів, буфетів, з продажу святкового печива, льотерейних льосів тощо.

Зі зміною обставин допомогова акція спрямована тепер на потреби СУА — пресовий і запасний фонд „Нашого Життя", на Фонд ім. Олени Лотоцької. Окремою увагою втішається Український Музей. Відділ є двократним меценатом Музею, а 46 осіб із Відділу стали його членками, при чому деякі з них є в його управі, інші допомагають йому добровільною працею.

У виховній ділянці пророблено теж важливу працю — курси писання писанок, зорганізовано тримісячний курс української орнаментики під проводом покійного вже мистця Антона Малюци, курси сальонових танців. Відбулося читання казок учнями Студії Мистецького Слова Олімпії Добровольської. Впродовж 11-ти років влаштовувано виставки мистецької творчости молоді, щоб виплекати в неї замилування до мистецтва. Учасниками була молодь ЗСА, Канади, европейських країн, навіть України. У відкритті цих виставок брали участь мистці Я. Гніздовський, С. Ґеруляк, Любомир Кузьма, Богдан Титла. Тепер виховна референтура з комісією працює над здійсненням задуму видати книжку писаних і образотворчих праць дітей на тему хрищення України. На жаль, зацікавлення цим пляном батьків, учителів, виховників і дітей незадовільне.

Великим вкладом праці культурно-освітньої референтури влаштовано 20 збірних виставок жіночої творчости. У них брало участь 20-30 заавансованих і початкуючих мисткинь із ЗСА, Канади, Південної Америки, Европи, виставляючи 80-100 картин кожний раз.

Заходами культурно-освітньої референтури відбувалися авторські вечори видатних письменників і поетів (за абеткою): Докії Гуменної, Івана Керницького (Ікера), Богдана Кравцева, Уляни Любович, Євгена Маланюка, Миколи Понеділка. Влаштовувано теж вечори творчости таких літераторів: Віри Вовк, Ліни Костенко, Уляни Кравченко, Валентина Мороза, Максима Рильського, Василя Симоненка, Олени Теліги.

Запрошувано з доповідями сторонніх прелеґентів: Володимира Барагуру, Оксану Буревій, Йосипа Гірняка, Славу Геруляк, Любов Дражевську, Івана Кедрина Рудницького, Юрія Костева, Григорія Костюка, Володимира Кубійовича, Ольгу Кузьмович, Юрія Лавріненка, Уляну Любович, Євгена Маланюка, Михайла Мороза, Лярису Онишкевич, Мирослава Прокопа, о. Маріяна Процика, Бориса Ржепецького, Романа Савицького мол., Надію Світличну, Юрія Стефаника, Лесю Храпливу, Володимира Янева.

Програми багатьох імпрез приготовляли й виконували самі членки Відділу. Щорічно вшановувано Т. Шевченка. Довгі роки відзначувано циклем доповідей Слугу Божого Митрополита Андрея, а згодом теж Патріярха Йосифа І. Відзначувано річницю 250-ліття народження Григорія Сковороди, 75-річчя народження Олександра Довженка. 30-річчя постання Дивізії „Галичина" обговорюванням книжки Вольфа Дітріха Гайке про це військове з'єднання. Це обговорення було повторене в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, а деякі доповіді були поміщені в „Вістях Комбатанта".

У мистецькій ділянці членка Відділу С. Ґеруляк запроєктувала й виконала скульптурну сценку „Колядники", а при допомозі Юрія Костева і членок Відділу реконструовано репліку стародавнього традиційного „Вертепу". Покази „Колядників" і „Вертепу" відбулися під час „Різдва довкола світу" в Ворлд Трейд Сентер у Ню Йорку, де брало участь 18 національностей, на Союзівці і в Бінґемптоні, Н. Й. „Вертеп" подарував Відділ Українському Музеєві. В 1975 році Відділ видав тиражем 9,000 різдвяні картки з подобою „Вертепу" та двомовними поясненнями.

Завдяки пресовим референткам громадянство поінформоване про діяльність Відділу, а друковані в пресі матеріяли зберігаються для майбутности. З тією метою ведеться альбом газетних вирізків.

Імпрезові референтки організували базари, буфети, пікніки, брали участь у фестивалях, які стали поважним джерелом фінансових ресурсів Відділу.

До успішної праці Відділу причинилися теж інші сектори-організаційна, фінансова і господарська референтури, протоколярна й кореспондейційна секретарки, касирка.

Найважливішим досягненням Відділу є відтворення одягів української жінки. Ініціятива вийшла від тодішньої голови Відділу Христина Воєвідка, яка здійснила свій задум за допомогою групи людей — мистців і членок Відділу. Це були дорадники — Оксана Вікул і Антін Малюца, та виконавці: Любомира Артимишин, Анна Горечa, Розина Захарченко, Христя Навроцька, Марія Савицька і Неоніля Терлецька. Вони виконали десять одягів. Дальших сім одягів проєктувала Неоніля Тершаковець. Крім раніше згаданих осіб ці одяги виконали Галина Гошовська і Оксана Рак.

Після дебюту в 1965 році на ХІУ Конференції СУА відбулося 76 показів у різних місцевостях ЗСА й Канади. Останній публічний показ відбувся у формі прозірок із поясненнями мистецької референтки Л. Артимишин під час наукової конференції в університеті Урбана в секції доповідей на тему української культури. Тепер Відділ отримав запрошення від університету Форта Ворт у Тексасі показати прозірки історичного одягу.

Ці покази чи то модельками, чи в формі прозірок знаходять не лише зацікавлення та викликують подив і захоплення своїх і чужих, але й знайомлять глядачів із давниною нашої історії та культури. Для популяризації одягу Відділ видав в 1970 році тритисячним тиражем альбом із репродукціями 12-ти строїв. Альбоми й картки з подобою „Вертепу" розіслано до бібліотек і музеїв у ЗСА, Канаді й Европі, включно з Україною.

Для повноти картини діяльности ювілята треба згадати, що крім праці в Відділі його членки займають пости в Головній і Окружній Управах СУА, в редакції „Нашого Життя", в Українському Музеї та в різних громадських установах, товариствах і організаціях.

Після слова Х. Навроцької почався показ модельками історичної ноші. Проводила ним мистецька референтка Відділу Л. Артимишин. Вона коротко накреслила історично-культурно-побутове й соціо-економічне тло та спонуки, які мали вплив на постання, розвиток і зміни жіночих одягів на території України впродовж століть.

Одяг із сарматських часів (III ст. до Христа) моделювала Ліда Артимишин, староруський одяг УІ ст. по Христі) Христя Брикович і Катруся Ленард, одяг хліборобки з УІІ ст. Оленка Червоняк, одяг княгині Ольги — Галина Ціґаш, одяг київської бояриині Марічка Алиськевич, а малої дівчинки з княжого двора ХІІ ст. Андрея Алиськевич. Моделькою одягу галицької боярині ХІІ ст. була Оксана Ярема, одяг молодої дворянки княжого періоду запрезентувала Христя Івануса, а галицько-волинської княжни ХІІІ ст. — Марійка Костів.

Козацький період був заступлений одягом дружини козацького старшини ХУІІ і ХУІІІ ст., моделька — Александра Ямрозик. Софійка Зєлик моделювала одяг гетьманші, моделькою галицької шляхтянки ХУІІІ ст. була Андрія Мудра. Селянський одяг з ХУІІІ ст. запрезентувала Ільона Сочинська-Шиприкевич, стрій київської шляхтянки ХУІІІ ст. Марта Навроцька-Торієлі, галицької міщанки ХУІІІ ст. Орися Фішер і київської городянки Лаврентія Туркевич.

Разом модельовано 16 одягів 17-ма модельками. Під звуки притишеної платівкової музики вони проходили алеєю імпрезової залі перед глядачами, які вмостилися на кріслах, уставлених у трирядові лави обабіч алеї. Після закінчення модельки згуртувалися на площадці для спільного знімку. Глядачі захоплено оплескували одяги на вродливих модельках, фотоапарати цокали безуганно.

Після показу організаторки імпрези запросили учасників на чарку легкого вина та до холодного й горячого буфетів до кави й солодкого.

Марія Барагура

Гостинний виступ ансамблю „Україна" в Клівленді

В суботу, 17-го листопада 1984 року, велика громада Клівленд-Парми сердечно привітала танцювальний ансамбль „Україна" Осередку СУМ-А ім. Павлушкова з Чикаго та насолоджувалась красою як зовнішнього вигляду народних строїв, так і виконанням членів ансамблю.

Під проводом здібного хореографа і директора ансамблю „Україна" Євгена Літвінова, при активній допомозі Управи Осередку СУМ-А і членів того Осередку, зорганізовано до ансамблю біля 120 членів-сумівців різного віку. Слід ствердити, що Управа Осередку, як і керівники ансамблю, застановляючись над тяглістю цієї мистецької одиниці, зорганізували наймолодших під окремою назвою „Веселка", котрі вже показали свої здібності у двох точках, а публіка сердечно привітала їх рясними оплесками.

Взявши до уваги здисциплінованість, порядок, швидкість і гармонійність у виконанні, без сумніву, можна ствердити, що це — професійний ансамбль. Чуттєва гармонійність поміж виконавцями, була така наглядна, що присутні на залі (приблизно 1,000 осіб) винагородили виконавців оплесками щедро і довго. Варто згадати, що поміж присутніми було багато гостей чужинців, між якими було дев'ять японців, котрі, перебуваючи в цих околицях у торговельних справах, мали нагоду насолоджуватись українським мистецтвом.

Перший танець „Привіт" захопив глядачів вже неперевершеною красою танцю ристок-дівчат у стилевих народних строях. Побачивши їхнє виконання багато присутніх зворушилися до сліз. На жаль, хоч яка велика сцена, але виглядало, що для них всіх була трошки за малою. Не менш цікавою точкою було традиційне „Весілля" з України. Дуже добре виконано танець „Ляльки", це щось нового. Дуже гарно виконали „Гопак" наймолодші, у віці приблизно 8-10 років, яких присутні сердечно привітали оплесками. Вони виконали бездоганно ще один танець „Пінґвіни". Століттями рід за родом, син за батьком, внуки за дідами - клали буйні голови за волю України. І рев гармат, і брязкіт козачих шабель замовкли в степах України, поникли голови козачі — так можна було розуміти інсценізацію „Коли верба плаче" у музичному оформленні на слова Тараса Шевченка „Думи мої, думи мої". Бездоганно було виконано „Шевчики". Фіналом програми був „Гопак" у виконанні цілого ансамблю у числі 80-ть осіб, яким танцюристи завершили свій гостинний виступ, залишивши у присутніх незабутнє враження. Програмою керував всім нам відомий адвокат Ю. Куляс, який у перервах веселив гостей своїми дотепами.

Дякуючи за цей рідкісний духовний пир від імени місцевого Осередку СУМ-А

(Закінчення на стор. 4)

Окружна Управа на Нову Англію у поклоні Патріярхові Йосифові

17-го листопада Окружна Управа СУА на Нову Англію влаштувала в Ню Гейвені жалобні сходини в честь блаженної пам'яті Патріярха Йосифа. При участі голів окремих відділів СУА і чисельно зібраних членкинь голова Округи Лідія Фіцалович відкрила святочні сходини молитвою і вступним словом, а також попросила всіх вшанувати пам'ять померлого Патріярха хвилиною мовчанки.

Жалобною імпрезою проводила кольтурно-освітня референтка Округи Христина Добчанська-Мельник, яка представила гостю, прелеґентку Ольгу Платош-Стеткевич, першу голову Округи і многократну голову 93-го Відділу в Гартфорді, а теперішню касирку Патріярхального Товариства відділів в Гартворді. Прелеґентка дуже майстерно сплела долю нашого знедоленого народу з долею нашого нескореного Патріярха, який боронив права Української Церкви, за неї страждав в неволі, за неї боровся на волі і свою боротьбу завершив саном українського патріярха вперше в історії Вселенської Церкви.

Після доповіді О. Марків членкиня 66-го Відділу продеклямувала з почуттям вірш В. Фіцаловича „На день смерти Патріярха". Христя Д. Мельник закінчила імпрезу уривком із „Заповіту Патріярха Йосифа" словами: „І основне заповітую вам: Щоб ви любили один-одного „любов'ю, над яку більшої немає, що й готова життя свої віддати за друзів своїх"... а найголовніше це: „І вас, мої Возлюблені діти благаю: ніколи не відкажіться від Патріярхату своєї страдної Церкви, ви ж живі існуючі її діти"...".

Вкінці голова Л. Фіцалович подякувала всім виконавцям за труд, а присутнім за участь в імпрезі.

Прикрашенням залі, де висів маєстатичний портрет Патріярха, що його зробив мистець В. Фіцалович, зайнялись М. Кульчицька, вільний член Округи, Х. Д. Мельник і Марта Рудик.

Відспіванням „Боже, Великий Єдиний" закінчено ці святкування.

Марія Чайківська-Фіцалович

Вийшла...

(Закінчення зі стор. 1)

ка „Мав я раз дівчиноньку", „Через балку летить галка", „Ой там за Дунаєм", „Курилася доріженька", „Ой копав я керниченьку" і „Ой піду я до млина".

Диригентка ансамблю Б. Волянська здобула ступінь бакалявра та магістерку з музики і тепер працює над магістеркою з торговельної адміністрації. Хоч вона досвідчена учителька кількох інструментів, Богданна найбільше цікавиться співом. Підготовляючи ансамбль, вона намагається поєднати високу техніку, чутливу інтерпретацію та барвистий кольорит в гнучку голосову мережу, яка дозволяє ансамблеві виконувати репертуар, що для пересічного хору був би надто важкий.

Платівку „Променя" видав вокально - інструментальний ансамбль „Іскра", який вже довший час відчував мистецький обов'язок записати цей унікальний ансамбль на платівку. Платівку награно в звукозаписній студії RCR, при музичній школі ім. Арона Копленда, Квінс коледж. Інженер звукозапису — Дейвил Барнс. Післязаписана продукція була в руках Марка Сидорака в його звукозаписній студії Електронова. Мистецьке оформлення обкладинки виконала українська мисткиня Люба Мазяр.

Платівка також записана на касетках. Її можна закупити в усіх українських крамницях або замовити безпосередньо, висилаючи 8 дол. плюс 1.50, разом 9.50 дол. за платівку чи касетку на адресу: Iskra Records, c/o Oleksander Kuzyszyn, 27 Leick Ave., Carteret, N. J. 07008 tel.: (201) 969-3416.

У ШИРОКО ЗАКРОЄНІЙ акції розшуку за дітьми, які сотками зникають на терені ЗСА, в Чикаго одна з найбільших фірм продажу молока розпочала на картонах, в яких є молоко, подавати знімки та описи загублених дітей. В лютому подібні знімки будуть поміщувати в чикаґських автобусах. За прикладом Чикаго підуть також інші міста, а то й стейти. Раніше це зроблено в Каліфорнії, де одна дівчинка повернулась додому.

Пошесть...

(Закінчення зі стор. 2)

ва тратить біля 225 більйонів рублів річно із-за сповільнення продукції, відсутности на праці, і лікування п'яниць. Часом „Известия" пише, що в деяких частинах Совєтського Союзу, після днів виплати, і свят, п'янство зростає, а продукційна видатність спалає на 15 до 30 відсотків.

Змінити наставлення суспільства до алькоголю, є надзвичайно трудно, майже неможливо. Різні частини суспільства мають різні причини до пиття, але здається, що одною з головних причин є, загальне знудження. Життя у Совєтському Союзі, яке проходить під тиском режиму і одноманітности — є страшенно нудне, сіре, просто пригноблююче, зокрема в малих провінційних містечках, а ще гірше в селах. І щоб забити цю нудьгу, одноманітність, люди п'ють, щоб „забутися" і „розвеселити душу".

П'янство є так поширене в Совєтському Союзі, що тих які не п'ють, там уважають просто, за ненормальних людей. Одна жінка написала до газети, що про людей, що не п'ють горілки говорять, як про „білих ворон", чудаків. „Це виглядає дуже незвично, коли хтось не п'є в нашій країні" — сказав один молодий чоловік і додав: „Треба пити, бо чому б не пити?"

Багато підсовєтських чоловіків оцінює мужеськість один одного після того, скільки вони можуть випити горілки. За звідомленням Академії, у Совєтському Союзі споживання горілки на одну особу в році становить 32 кварти і ця кількість постійно збільшується.

Пияцький наліг правдоподібно чинить багато молодих совєтських людей неспосібними партнерами до подружнього життя і через те там є багато самітніх. А самітність є головною причиною п'янства серед жінок, Як пише часопис „Известия", що в той час, як чоловікам треба постійно пити 10 до 15 років, щоб стати алькоголіком, то жінки стають алькоголіками після трьох до чотирьох років пиття.

Уряд час від часу робить заходи, щоб зарадити цьому лихові, але як досі, без більших успіхів. У багатьох містах міліція держить відповідні приміщення т. зв. витверезники, де передержують п'яниць через ніч і за це вони мусять пізніше платити. В школах від семи років навчають дітей про шкідливість алькоголю.

У совєтському Союзі добре здають собі справу з того, що проблема алькоголізму виходить з-під контролі, та що потрібні гострі заходи, щоб її опанувати.

Звідомлення Академії Наук СССР про стан алькоголізму в Совєтському Союзі кінчається осторогою, що п'янство є багато більшою небезпекою для Совєтського Союзу, аніж зовнішні сили. „Чому (ворожі сили) мають починати війну зі Совєтським Союзом" — там пишеться — „коли за 12 чи 15 років ми дослівно розвалимося як суверенна держава, в якій половину дорослого населення творитимуть алькоголіки і п'яниці, неспосібні ні працювати ні обороняти самих себе?"

* * *

До цього жахливого стану п'янства і алькоголізму, які існують в Совєтському Союзі, що не є жадною вигадкою, ані ворожою до СССР пропагандою, бо про це пишуть самі їхні джерела, додамо від себе одну заввагу: нас не цікавила б пошесть алькоголізму в московській комуністичній тюрмі народів, якщо б це стосувалося тільки самих росіян. Ми махнули б руками і сказали б: „Чорт бери москалів, хай собі п'янствують, це їхня справа!"

Та лихо в тому, що пошесть алькоголізму в Совєтському Союзі сильно пов'язана з українським народом на рідних землях. На превелике наше нещастя, Україна находиться у складі Совєтського Союзу, чи вірніше під окупацією Кремля, і наш народ поневолі підпадає під вплив тієї московської „вищої, алькогольної культури", яка має фатальний вплив на його духовий і біологічний стан.

„Якщо я сьогодні..."

(Продовження зі стор. 2-ої)

Найбільш, що ускладнює життя — це неймовірне заплутання його з іншими людьми: існує ж бо така велика залежність один від одного і як же мало зрозуміння... Людьми як такими, я хотіла б бути більш зацікавлена. Правда, вони мене бавлять, вони мене дратують, але інколи я приловлюю себе на думці, що я за ними спостерігаю, начебто за зовсім іншими істотами від мене. Чи це не жахлива думка?"

(Продовження буде)

Діяльність Осередку НТШ в Чикаґо

17-го листопада 1984 рокку відбулися Загальні Збори Осередку НТШ в Чикаґо, на яких голова проф. Мирослав Семчишин у своєму звіті підсумував діяльність Осередку за минулих три роки. Осередок НТШ у Чикаґо числом членства невеликий - 6 дійсних, а з них три поза містом, і 16 звичайних членів, але зреорганізований у 1973 році покійним проф. Ю. Мачуком, а в роках 1980-82 очолений проф. В. Маркусем, зумів у звітному періоді розгорнути жваву діяльність як у ділянці науковій, так і в організації фінансових засобів для Централі НТШ в Ню Йорку.

У ділянці наукових і науково-популярних викладів Осередок співпрацював з Філією УКУ, з місцевим Відділом Українського Лікарського Товариства та з Асоціяцією Українсько-Американських Університетських Професорів. В результаті цієї співпраці відбулися такі репрезентативного характеру доповіді з участю ширших кіл громадянства. У листопаді 1981 року доповідь д-ра П. Сениці — „35-річчя ліквідації Української Католицької Церкви в Україні". У грудні того ж року д-р П. Пундій мав доповідь „Всеслов'янський Лікарський Союз і участь українських лікарів у ньому". В березні 1982 року влаштовано Шевченківський вечір з доповідями проф. Б. Рубчака „Центр і периферія у творчості Шевченка" і проф. Д. Штогрина „Шевченкознавство за останніх 10 років". У жовтні цього ж року з нагоди інавгурації академічного року на УКУ д-р П. Сениця виголосив доповідь на тему „60-річчя Українського Таємного Університету у Львові", а д-р П. Пундій у своїй доповіді вшанував пам'ять першого ректора цього університету, заслуженого вченого й визначного українського діяча проф. М. Панчишина у 100-річчя з дня його народження. Цю імпрезу влаштували УКУ, НТШ і Лікарське Т-во.

У грудні 1982 року зорганізовано зустріч з групою українських науковців, присутніх у Чикаґо на конвенції славистів.

У травні 1983 року Осередок гостив у себе голову Централі НТШ д-ра Я. Падоха, який виступив перед ширшою громадою з доповіддю „НТШ і завдання української науки".

Влітку 1983 року заходами Осередку НТШ зорганізовано ширший Громадський комітет для відзначення ювілею 110-річчя заснування НТШ, а очолив його заслужений фундатор на цілі НТШ д-р Петро Моцюк. Урочисте відзначення 110-річчя наукової праці НТШ у Чикаго відбулося 16-го жовтня 1983 року з доповіддю голови Осередку проф. М. Семчишина.

У грудні цього ж року, при співучасті Громадського комітету для відзначення 50-річчя жертв голодомору в Україні і Асоціяції УАУ Професорів відбувся вечір з цікавими доповідями проф. М. Мельника з Кент, Огайо, „Економіка СССР під час великого голоду" і проф. Д. Штогрина - „Ґеноцид в Україні у XX сторіччі". В лютому 1984 року разом з Управою Літературного Фонду ім. Франка влаштовано зустріч з українським письменником з Румунії Степаном Ткачуком. У березні д-р П. Пундій виголосив доповідь на тему „Недуги і смерть Т. Шевченка".

Крім цих на ширшу скалю організованих доповідей і імпрез, відбулися для меншого гурта членів і запрошених гостей доповіді проф. М. Семчишина - „Дещо з історії філософії в Україні", інж. С. Ґоляша — „Підпільні друкарні в Україні під час Другої світової війни" і д-ра С. Самбірського дві доповіді — „Критична аналіза українських правописних і етимологічних словників".

Звіт голови Осередку доповнив секретар інж. С. Ґоляш. Згодом заступник голови і скарбник д-р П. Пундій здав докладний звіт фінансового стану Осередку. Похвальним в цьому звіті було те, що чикаґський Осередок НТШ зумів придбати для Централі НТШ чи не найбільшу суму пожертв на ювілейний фонд 110-річчя НТШ, бо понад 30,000 дол., не враховуючи 100,000 дол., пожертвованих на спеціяльний фонд НТШ д-ром П. Моцюком і його дружиною

З фінансових інституцій найбільшу суму на цілі НТШ вплатив 1-ий Український Федеральний Щадничий Банк „Певність" - 5,000 дол., а Кооперативна Каса „Самопоміч" — 2,000 дол.

Про належне розуміння потреб і завдань української науки, репрезентованої НТШ свідчить те, що рік після ювілейних святкувань група власників мотелів у Віскансин Делс склала на руки Осередку проф. М. Семчишина 2650 дол. на потреби дальшої праці НТШ.

Члени Управи НТШ брали участь у щорічних наукових конференціях, які дуже вміло зорганізував проф. Д. Штогрин в Іллинойському університеті.

Мгр В. Ничай, в заступстві голови Контрольної комісії д-ра Р. Кобилецького, звітував із переведеної контролі. Уступаючій Управі признано абсолюторію з подякою й признанням. На наступні два роки вибрано Управу в такому самому складі: голова - проф. М. Семчишин, заступник і скарбник - д-р П. Пундій, секретар - інж. С. Ґоляш, члени Управи — д-р Д. Штогрин і мгр Е. Басюк. Головою Контрольної комісії обрано д-ра Й. Демуса, а членами — мгра В. Ничая і д-ра С. Самбірського.

Зборами проводив проф. В. Маркусь, а секретарював д-р П. Демус.

Степан Ґоляш

Гостинний...

(Закінчення зі стор. 3)

ім. Богдана Хмельницького, голова його Мирослав Почтар вручив виконавцям китицю троянд і в своєму заключному слові склав усім виконавцям вислови признання й подяку. Від місцевого танцювального ансамблю „Каштан" вітав д-р Зенон Голубець, передаючи їм китицю квітів.

Після концерту відбулось для гостей прийняття в центрі ВФ „Верховина", що його дбайливо приготовили членки Материнсько-батьківського комітету. Під час прийняття голова Осередку СУМ-А в Чикаґо Мирон Куляс сердечно подякував місцевому Осередкові, а особливо М. Почтареві за весь їхній труд, за те, що подбали за такий успішний їхній гостинний виступ в Клівленді.

Нехай цих кілька рядків про многогранну, безінтересовну й корисну працю сумівського танцювального ансамблю „Україна" буде признанням і щирою подякою від української громади для всіх членів ансамблю їхньої Управи та мистецького керівника хореографа Євгена Літвінова, та моральною заохотою до дальшої праці.

В. Мудрак

НА КНИЖКОВОМУ РИНКУ саме появилася книжка п. н. „Місце переїзду — Москва", авторами якої є Бернард Есбел і Джералд Амстер. Останній описує свої, як подано у книжці, справжні переживання у совєтському концентраційному таборі та втечу при допомозі таборової лікарки. Тепер однак речники американської дипломатичної служби ствердюють, що ціла ця нібито правдива історія є видумкою і подають на це достовірні факти. Дж. Амстер та два його товариші були арештовані на летовищі в Москві у 1976 році і призналися під час процесу, на який були допущені західні журналісти, що вони мали намір перепачковувати через совєтський терен героїну. Дж. Амстера засудили на вісім років важких робіт в таборі, але звільнили після чотирьох років через „хронічну умову недугу".

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 1

- О. Радиш, Ню Йорк 20.00
- В. Мазяр, Мейплвуд 12.00
- В. Пакуляк, Міннеаполіс .. 8.00
- В. Гнідей, Філядельфія 7.00
- Д-р І. Гребеняк, Лавдонвілл 7.00
- Е. Гутович, Квінс 7.00
- В. Дучинський, Ферфілд ... 7.00
- Я. Німилович, Клівленд .. 7.00
- О. Попович, Говел 7.00
- В. Самійленко, Свортмор 7.00
- В. Семенина 7.00
- М. Теслюк, Парма 7.00
- Я. Базюк, Дітройт 5.00
- Н. Коропей, Линколн 5.00
- Ф. Медик, Н. Галедон 5.00
- А. Моряк, Елизабет 5.00
- М. Еліїв, Ню Йорк 4.00
- В. Божик, Бирбенк 2.00
- К. Боровець, Ґарфілд 2.00
- Д. Війтик, Омага 2.00
- Ю. Війтович, Чикаго 2.00
- Ю. Войчак, Баффало 2.00
- Р. Волчук, Джерзі Ситі 2.00
- П. Врублівський, Довнерс Ґров 2.00
- Л. Григорчук, Ґроссе Пойнте 2.00
- С. Й. Де Васіль, Маямі Біч 2.00
- В. Дмитришин, Колонія .. 2.00
- А. Дорошенко, Чикаго 2.00
- М. Завіський, Баффало 2.00
- П. Залуга, Дітройт 2.00
- ЗУАДК, Філядельфія 2.00
- С. Зубаль, Дітройт 2.00
- Н. Горішній, Ліндгирст ... 2.00
- П. Ґрент, Шерон 2.00
- Ф. Калитчук, Трентон 2.00
- В. Калин-Магмет, С. Орендж 2.00
- А. Кармазин, Аліквіппа ... 2.00
- В. Кий, Валлінгфорд 2.00
- М. Клебан, Картерет 2.00
- А. Кобаса, Вілліямставн .. 2.00
- М. Ковалиско, Клівленд .. 2.00
- В. Костюк, Вудсайд 2.00
- А. Крупський, Дітройт 2.00
- С. Кузнович, Філядельфія 2.00
- М. Курчак, Іст Медов 2.00
- І. Лодинський, Ню Гейвен 2.00
- В. Лучкань, Бобрівка 2.00
- Г. Макух, Рослиндейл 2.00
- І. Марковський, Спіонк 2.00
- М. Никифоряк, Воррен 2.00
- І. Петраш, Фт. Лодердейл 2.00
- Ф. Петрик, Левіттавн 2.00
- М. Похмурський, Ст. Пітерсбурґ 2.00
- І. Присташ, Бетлегем 2.00
- Д. Присяжнюк, Воррен ... 2.00
- М. Процюк, Філядельфія. 2.00
- Р. Раковський, Бронкс 2.00
- Т. Ракочий, Олбані 2.00
- Л. Савойка, Ірвінгтон 2.00
- Н. Світлична, Ірвінгтон ... 2.00
- С. Сідлярчук, Бостон 2.00
- А. Слюсарчук, Савтфілд .. 2.00
- Д. Стахів, Мидлсекс 2.00
- С. Стешин, Флашінг 2.00
- о. І. Ткачук, Ню Йорк 2.00
- А. Узвяк, Ст. Августин 2.00
- Р. Хариш, Філядельфія 2.00
- І. Холєва, Гемтремк 2.00
- С. Шеплоский, Лорейн 2.00
- М. Шпон, Ірі 2.00

Збірний...

(Закінчення зі стор. 2)

була її закінченням, не має нічого спільного і з українською народною піснею, крім неправдивої назви у програмці. Цю нікудишню річ самопевно проспівали Л. Опанащук і О. Ходоба. Приємно було вислухати „Марш УПА" (сл. П. Дубова), муз. Г. Китастого у виконанні квінтету бандуристів, М. Дейчаківського, П. і Ю. Китастих, М. Невмержицького та П. Писаренка, що випав бездоганно.

Друга частина концерту, будучи мистецько успішною, здобула признання слухачів, мимо цього, що тут і там знайшлось дещо таке, що мусить бути справлене в дальшій праці бандуристів.

Проте найкращим і найпам'ятнішим моментом цілої імпрези була не так гра на бандурах чи самий спів, а вид — мальовнича, імпозантна панорама з-понад 100 молодих бандуристок з бандурами в руках, які вщерть заповнили сцену Тавн Голу. Це прекрасне, таке щироукраїнське видовище остане надовго в пам'яті зворушених глядачів.

Гра на бандурах і спів великого збору ентузіястів нашого народного інструменту, в коляді-гимні „Бог предвічний", гарм. Людкевича, під диригентурою П. Китастого, приєднав до себе всіх присутніх на залі. „Різдвяні мотиви" в обробці Г. Китастого, подобались теж. Передусім звучали чисто і зібрано бандури, а це не просте діло, осягнене в найкоротшому часі, з гравцями зібраними з різних сторін світу. „Жала Улянка" в обробці В. Ступницького, це либонь найкраще виведена точка концерту. Був це спів з бандурами під руководінням Т. Павловського. Збірний ансамбль бандуристів виконав музикально „В'язанку колядок" під керівництвом верткої Н. Павловської. Тільки ім'я музичного аранжера в цій точці — чомусь пропущено. Дещо відпруження у цю різдвяну програму вніс своєю гумористичною піснею „Люлька моя, черепулька", за З. Штокалком, М. Фаріон. Пісня „Там де Ятрань" у виконанні бас-баритона М. Невмержицького була б випала зовсім задовільно, якби не обнижений кінцевий тон.

У хорі при довшому розспіванні, можна було почути докладно, як барву, так і натуру голосів. І так найкращими були тенори, дальше альти і баси, а дивним дивом — bож усі дівчата співають сопраном — найслабшими були тут сопрани.

Щодо складу самих бандур та їхньої інструментальної стилевости, то знову запитували мене люди, що у стилевій капелі, — а так вона себе наголошує — робили на сцені: один контрабас, одна скрипка і таки чудернацький металофон? Та з оцим запитом я спрямував цікавих до самих бандуристів. Бож стилевістю це важко назвати. Тільки і щастя, що тих інструментів майже зовсім не було чути.

Добре прозвучала пісня „А мій батько орендар" (слова Шевченка) музика Ю. Мейтуса. Тут уже диригував працьовитий Ю. Китастий. „Ой, горе тій чайці" народна пісня, в обробці Леонтовича, де за взором Капелі з Дітройту, в словах „чайці" і „небозі" та в дальших стрічках, спів був неправильний, бо в Леонтовича є тільки два тони (в тонації е-моль: г і е), а тут було завжди — чотири. Навіть бандуристам поправляти геніїв не годиться. В пісні „А калина — не верба" відзначились додатньо і похвально своєю голосовою барвою особливо альти. Бадьорий „Марш молодих" (слова І. Багряного) музика Г. Китастого закінчив оцей цікавий концерт молодих сил.

Публіка просто пустила в непам'ять першу частину концерту і не жаліла наприкінці гарячих і довгих оплесків. Молодь була майже ентузіястична. Було і квіття від УНСоюзу, „Думки" та „Жайворонків". Концерт зі слабого початку, перемінився у зовсім гарний і обіцюючий успіх.

ДАТА НАРОДЖЕННЯ

У дописі Романа Данилевича п.з. „Справжня людина" („Свобода" ч. 6 з четверга, 10-го січня ц.р.) трапилися помилки: у першій колонці допису в третьому відступі згори має бути: св. п. Осип Новицький „гімназію закінчив у близькому від місця свого народження (Вовчинці, 10-го квітня 1910 року) Станиславові". В третьому рядку здолини в тій же колонці має бути „д-р Іван Турко", а не „Гурко". — Ред.